

Nr 406.

Av herr **Zander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lagar om ändrad lydelse av § 23 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, om ändrad lydelse av § 5 mom. 2 e), § 20 och § 62 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 samt om ändrad lydelse av § 6 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Uti Kungl. Maj:ts proposition nr 181 till riksdagen föreslås sådan ändring av § 23 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, att det gamla förfaringssättet att i kyrkan uppläsa kommunalstämmoprotokollen skulle upphöra. Det förefaller emellertid som den föreslagna ändringen skulle vara av ganska problematisk betydelse. Förslaget går ut på att »sedan protokollet blivit justerat, skall en förteckning över de vid stämman fattade beslut nästa sön- eller helgdag, då gudstjänst hålles, från predikostolen i kyrkan uppläsas».

Att läsa protokollen i original eller förteckning över de fattade besluten förefaller mig ha ganska liten betydelse.

Amärkningen mot nu gällande bestämmelse grundar sig ju huvudsakligast på förhållandet att tillbörlig uppmärksamhet ej ägnas uppläsningen, varför den saknar praktisk betydelse. Det synes mig, som samma anmärkning kan göras mot den föreslagna ändringen. Då protokollens läsande ej kan tillvinna sig tillbörlig uppmärksamhet, kan man inte gärna vänta sig, att ett annat öde skall drabba uppläsande av ett sammandrag av detsamma.

Den besparing i tid, som vinnes vid uppläsningen av den några rader kortare förteckningen över besluten än protokollen, till lindring för föredragande prästmannen, kan knappast vara avsikten med den skrivelse 1914 års riksdag avlät till Kungl. Maj:t. Lindringen för prästmannen å andra sidan ökat arbete för stämmans ordförande.

Principen om protokollens kungörande genom uppläsning i kyrka är bibehållen.

Skälen för kyrkornas bibehållande som plats för kungörelsers delgivande åt allmänheten och även de kommunala protokollens offentliggörande synes förnämligast vara svårigheten att finna en annan lämplig form för beräkning av löpande besvärstid. Detta skäl synes mig inte, i vad det gäller kommunalstämmornas protokoll, vara tillräckligt bärande för bibehållande av en sedvänja, som upphört att ha någon praktisk betydelse och varom nästan alla uttala sitt ogillande. Att finna en annan utgångspunkt för besvärstidens beräkning borde inte möta ööverstigliga svårigheter.

Det kan också påvisas exempel, att i våra kommunala författningar det allaredan tillämpas en annan beräkningsgrund.

Besvär över val av ledamöter i taxeringsnämnd skall, enligt bestämmelserna i § 26 mom. 2 i kungl. förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarande vid taxering den 28 oktober 1910, anföras senast å femtonde dagen *efter valets förrättande*. Besvärstiden är således där fastställd att beräknas från den dag, då beslutet fattades. Det synes mig som denna, i de kommunala författningarna allaredan införda princip, skall lämpligen kunna tillämpas på alla kommunala beslut.

Ifrån håll, där man kan vänta missnöje med beslut, som fattas å en kommunalstämma, kan man vara förvissad om att upplysning om beslutens innehåll inte hämtas i kyrkan, då protokollet läses, lika litet som någon person med intresse för de beslut som fattas först i kyrkan erhåller vetskap om desamma. Sedan det i förordningen är bestämt, att kungörelse om en stämmas hållande även skall införas i tidningar, går inte uppmärksamheten för en stämmas hållande gärna förbi dem som om densamma vilja ta notis. Jag anser därför, att besvärstiden för kommunalstämmors beslut utan skada för någon kan räknas fortlöpa från dagen, då beslut fattades.

Bleve detta i lag fastställt, torde ett uppläsande i kyrka även av en förteckning över besluten vara överflödigt.

Skall besvärstiden beräknas från den dag, då beslutet fattades, och fortfarande utgöra 30 dagar, kan det ifrågasättas om inte tiden, inom vilken protokollet skall vara justerat, bör något förkortas mot nu gällande 14 dagar. Denna tid kan sannolikt utan olägenhet sättas till 7 dagar.

Dessutom torde det vara nödvändigt att även förordna, från vilken tid och på vilken plats protokollet skall vara tillgängligt för dem, som därav önska taga del.

Konungens befallningshavande i vissa län har i sina yttranden över ifrågavarande lagändring ifrågasatt, att, om uppläsningen av protokollen

skall upphöra, ett tillkännagivande av att protokollet är justerat och att det finnes under viss angiven tid och plats tillgängligt för dem som därav önska taga del, skall i kyrkan uppläsas.

Det synes mig som ett sådant tillkännagivande vore obehöfligt och i avseende å angivande av viss tid, varunder protokollen skola vara tillgängliga, olämpligt. Kommunalstämmaprotokollen äro offentliga handlingar, av vilka vem som vill kan ta del. Att i detta sammanhang bestämma viss tid, under vilken protokollen skola vara tillgängliga, kan lätt föranleda den missuppfattningen, att under annan tid ingen skulle äga att få del av ett protokoll. Det torde också vara överflödigt att angiva viss begränsad tid. Ordförande för stämman har ju protokollet om hand, och det besvär, som är att visa detsamma för dem som det önska, har han allaredan nu under obegränsad tid, och jag har mig inte bekant, att någon anser detsamma för betungande. Och i och för klagomål kan annan tid än besvärstiden inte ifrågakomma.

En i författningen bestämt angiven dag, från vilken protokollet skall vara tillgängligt, synes mig vara det enda som kan vara av behov att bestämma i avseende å tiden för protokollens tillgänglighet.

I avseende å platsen, där protokollet skall vara tillgängligt, synes det mig, att, då som förut sagt, stämmans ordförande är den som skall förvara protokollet, det också bör vara tillgängligt hos honom. Den saken bör därför också kunna fastställas i förordningen. Och i de fall då detta icke lämpligen kan ske, bör det kunna stadgas, att stämman får bestämma annan plats.

Blir detta i författningen klart infört, veta alla var och när ett protokoll skall vara tillgängligt och från vilken dag besvärstiden beräknas. Något tillkännagivande i kyrka därom är då inte av behovet påkallat.

På grund av det anförda får jag föreslå,

att riksdagen, med avslag av Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition i vad det rör den föreslagna ändringen av § 23 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862, för sin del beslutar antaga följande lydelse av §§ 23 och 75 i nämnda förordning:

§ 23.

Ordföranden — — — — — därtill. Sedan förhandlingarna äro avfattade, justeras protokollet genast, där så ske kan, eller i annat fall vid kommunalstämma,

senast sju dagar därefter, varom vid tillfället under rättelse meddelas. Erfordrar — — — — — utsedda.

Sedan protokollet är justerat, skall det vara hos ordföranden eller på annan plats, som kommunalstämman bestämmer, tillgängligt för dem, som av detsamma önska taga del.

§ 75.

Medlem — — — — beslutet, böra till konungens befallningshavande ingivas inom trettio dagar efter den dag beslutet å kommunalstämman fattades, dagen då detta skedde likväl oräknad, och åligger det klaganden därjämte så väl att vid besvären föga bevis om dagen, då beslutet fattades, som — — — — — besvarat.

Försummar — — — — — verkställighet.

Stockholm den 20 april 1917.

Albert Zander.